

Felvidéki Híradó.

P O L I T I K A I H E T I L A P

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "
Egyes szám ára 20 fillér.	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségére, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatalra eszmeve Turóc-Szent-Mártonba küldendők.

Hirdetéseket legutányosabban, árszabály szerint. — Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad. Nyiltér soronként 40 fillér.

Fogalomzavar.

I.

Különböző alkalmakkor ismételten rámutatott lapunk arra a fogalomzavarra, amelyben tót tulajdónak a tótoknak mint nemzetiségének, vagy — mint ők mondják — nemzetnek a magyar államhoz való közjogi viszonyáról leledzenek. Ezek a forróvértű, de kevés jogérzéstű urak ugy viselkednek, vagy szerencsétlenek viselkedni ebben az országban, mint pl. a cseh-országi csehek az osztrák birodalomban, s mi több, a tótok lakta földön, a Slovenskón, a mint ők a tót Felvidéket, hívják, magyar embert meg sem tűrnének, ha pusztán csak rajtuk állana. Pedig mások is, mi is sokszor megmondtuk nekik, hogy ők nemcsak hogy mint nemzet nem léteznek, hanem a nemzetiségük fogalmát is csak egy szerencsétlen órában születtek törvénynek, az u. n. nemzetiségi törvénynek köszönhetik. Ebben az országban csak egy politikai nemzet van: a magyar, és egy nemzetiség: a horvát, amely nemzet is egyuttal, mert a saját országterületén, Horvátországban, nemzeti szervezettel is bír. De hol van a tótok szervezete mint nemzeté vagy nemzetisége? Az a körülmeny, hogy autochton nép a tót nép, még történelmi tekintetben sem változtat azon a tényen, hogy Magyarország egységes ország, tehát a nemzet is, az állam is csak ilyen, csak egységes lehet. Törvényeink még csak tót (evang. tót, r. kath. tót) egyházat sem ismernek, mint a hogy pl. gör. kath. román és gör. kel. szerb egyházat ismernek, de ezek az utóbbi szervezetek sem nemzetiségi, hanem egyházi, hitfelekezeti szervezetek s ha pl. akár a román, akár a szerb nép a maga egészében a latin liturgiájú róm. kath. egyházra térne át, mostani látszólagos nemzetiségi jellege is meg kellene hogy szűnjék, mivel Magyarország nemzetiségek nincsenek, nem lehetnek és meg sem is tűrhettek, minthogy a magyar állam, a magyar nemzet egységét megbontanák s ezzel az állam, a nemzet erejét gyengítenék, állami szervezetünkbe a bomlás, a pusztulás csiráját vinék. Itt tehát ebben az országban politikai tekintetben csak magyar polgárok vannak, akik magyarul, tótul, románul stb. beszélnek, amely utóbbiaknak, t. i. a tótul, románul stb. beszélőknek méltányossági, célszerzetési stb. szempontokból, de csak egyházi szervezetükön, autonómiajukon belül megengedtetik, hogy iskoláikban anyanyelvükön taníthassanak. Ugyancsak megengedik némely törvényeink, hogy a közigazgatási stb. életben azok, akik a magyar nyelvet nem bírják, a maguk nyelvén is felszólalhatnak, — s ezt is csak méltányossági s célszerzetési szempontok hozták így magukkal, nem pedig az az áldoktrina, hogy ahol pl. a tótok, románok stb. vannak többségben valamely községi vagy más közéleti testületben, ott a tót, a román nyelv a hivatalos nyelv s ha pl. Turóc-Szentmárton községi képviselő-testülete kizáróan tótul folytatja is tanácskozásait, ez is csak kivétel a szabály alól, mert a magyar állami életben, melynek a közigazgatás is egyik ágazata, csak az állam nyelve ismerhető el helyfoglalónak.

Hát hiszen jól tudjuk mi azt, hogy ezek az igazságok nem illenek bele a nemzetiségi programokba s hogy épp ezen igazságok ellen kapóldoznak annyira a nemzetiségi toronyok, de ez a dolgokon nem változtat. Amennyiben pedig azzal állították volna magukat, hogy az

u. n. nemzetiségi törvény az a bizonyos kis újj, amelynél fogva az egész ország lehet ragadni, azt a kezét, amely tótokból, románokból, szerbekből, németekből, oroszokból mintegy varázsútszerűen önköl nemzeteiket, vagy legalább is független nemzetiségeket terem, hát ebből kiábrándíthatna volna őket a magyar közoktatásügyi miniszter, dr. Berzeviczy Albert is, aki az új népoktatási törvényjavaslat anketijén szóról-szóra ezeket mondotta: "... Én, t. értekezlet, azt tökéletesen értem, ha egyesek azt mondják, hogy ezek az eszközök, melyeket az állam ebben a javaslatban a magaszámára kér, a magyar nyelv elterjesztése, az államnnyelv jogainak érvényesítése, az állami és nemzeti egység érvényesítése szempontjából nem elegendők, s ezért tovább akarnak menni, radikálisabb rendszabályokat akarnak s azért, mer. ilyeneket akarnak, szívesen áldoztatul kívánunk hozni a felekezeti jogokból is többet, mint amennyit ez a javaslat követel. Mondom, ezt teljesen megertem. De ha valaki azt mondja, szerzzünk továbbmenőleg érvényt a magyar nyelvnek, szerzzünk érvényt a nemzetiségekkel szemben, de ne érintsük a felekezeti jogokat, ne érintsük a felekezeti autonómiát, ezt, megvalom egész öszintén, sehogy sem értem (Helyeslés). A nemzetiségek, mint olyanok, mint közjogilag szervezett testületek nem léteznek. Az iskolák, melyek itt szóban forognak, felekezeti iskolák; a jogok, melyek ma utunkat állják arra nézve, hogy az eddig biztosított törvényeknek szigorubbban, erőlebbeben szerzzünk érvényt, nem nemzetiségi, hanem felekezeti jogok. Tehát azon bajokhoz, azon jelenségekhez hozzáférni, azokat kiirtani, megrovosolni nem lehet, hogyha e jogokat nem érintjük. Azt hiszem, hogy a magyar nyelv jogainak továbbtolása a nemzetiségi jogok rovására ily garanciák nélkül, minőket ez a törvényjavaslat a tanító fegyelem és a képesítési államosítás szempontjából tartalmaz, — mert ez a két kardinalis intézkedés van a javaslatban, — egészen hatástalan maradna."

Láthatjuk a miniszter ezen szavaiból a nemzetiségi vezérek, hogy ebben az irányban a magyar kormányval, a magyar nemzettel alkudozni nem lehet. Nemzetiségek, amelyek csak az ethnografia ismer, de amelyről közjogunk mint szervezetről nem tud, nem lehetnek a magyar nemzettel egyenjogú tényezők.

Nemzetiségek és a magyarság.

Irta: Perjessy László.

II.

A nemzetiségi kérdést csak az állam és a magyar társadalom együttesen tudja megoldani. Öntudatos, tervszerű, következetes tevékenységgel, minden erőszak nélkül ugyan, de minden engedékenység és minden megalkuvás kizárásával.

A megalkuvás, a paktumkötés és terén a magyar nemzeti eszme ellen elkövetett, megbocsáthatlan bűn. Az állam, az igazságszolgáltatás, a közigazgatás, a közigazgatási tényezők és ezért szolgáló fejlesztésével, különösen pedig a közoktatással ily irányú rendezésével és vezetésével bírhet e cél felé. A társadalom feladata a hódítás, a terjeszkedés: az egységes, egységes magyar társadalom megalakítása, különösen nemzetiségi helyeken. Ez a társadalom műveltségének, életéről tevékenységének hatásával magához vonzza a nemzetiségeket is, azután beolvastja. E társadalom álljon élére minden erkölcsi és anyagi mozgalomnak. Legyen e magyar társadalom annak a vidéknek kultu-

rális központja, alakítson egyesülteket, rendezzen pénzüntézeteket, tölze magához a nemzetiségeiket az élet minden viszonyaiban társadalmi uton. A pénzüntézetek közgazdasági szervezkedések létesítésére fektess a tótsult, hogy anyagi alapja legyen a kulturális mozgalomnak.

A magyar társadalom e célú szerepe ott, hol a nemzetiségi társadalom még ki nem alakult, vagy ahol gyenge, biztos sikerre vezet. Ott is azonban, a hol az már kialakult, ahol ugyanezzel az eszközökkel dolgoznak a magyar szellem terjedése ellen, szinten erős, intenzív, liktető magyar társadalmi életet kell teremteni, ha nem bír is eleinte hódítani, de mindenesetre ellensúlyozni fogja, megátólni tudja terjeszkedését.

A magyar vidékek társadalma legyen segítségére erkölcsi és anyagilag a nemzetiségi vidékeken alakult magyar társadalomnak. E társadalmi ténykedésben a nők szerepe rendkívül fontos, a nők tapintata meg tudja hódítani, a magyar társadalomban tudja egyesíteni a a családnyakát, a kik gyermekeik szellemének első irányítói.

Ha a magyar társadalom ezeket a feladatokat a hazafiai kötelezettséggel teljes mértékével végrehajtja, kivette részét a nemzetmentő munkából. Ha annál többet kíván tenni, sokra és nagyra vállalkozik, szaforgaszoja erejét, gyöngye kezdeményezésekkel csak kihívja a nemzetiségi ellenmozgalomokat s azokat tömörítésre indítja anélkül, hogy azt ellensúlyozni, vagy azt parancsotó szállítás volna, pótolni tudná.

Az állami tevékenység körében nagy súlyt kell helyezni a jó és megbízható közigazgatásra, melynek egész tartalmát a magyar állameszme szolgálata képezzé. A néppel érintkező tisztviselő a nép anyanyelvén beszéljen, mely nyelven azonban e téren más szerepe nem lehet. Az igazságszolgáltatás — dicsőretőre a bírói kar böleségének — azon magaslaton áll, mely biztosítja minden honpolgár igaz jogát, de gondosan megőrizi a magyar állami jelleg kidomborítását mellet annak tekintélyét és méltóságát.

Az állami kezeltésben álló vasutak, kinstári birtokok, vállalatok; az állam felügyelete alatt álló közigazdasági intézmények legyenek erős bástyái, terjesztői a magyar nyelvnek, a magyar szellemnek. Első sorban azonban hivatászerűleg a magyar kultúra szolgálatában álló közoktatásügynek feladata a jövő nemzedéket magyar nemzeti öntudattal, magyar nemzeti szellemben nevelni.

Az iskola az az eszköz, melynek a nemzetiségek asszimilációját legsikeresebben érhetjük el. — A tapasztalat azt bizonyítja, hogy vegyes nyelvű községekben, városokban, a nyelvhatárokon a beolvastás sikerrel folyik, de a zárt, tömör nemzetiségi tömegekben kárba veszett a munka, kárba veszett az anyagi erő, a beolvastás nagy munkája egy lépést sem halad előre. Pedig beolvastás nélkül sem egységes magyar nemzet, sem egységes magyar nemzeti állam nem jöhet létre! Nemzeti feladat tehát e téren, hogy az állam erejével a magyar tömegek között élő, több mint egy milliónyi lakossággal bíró nemzetiségi szigeteken, városokban és a nyelvhatárokon kizárólag magyar tannyelvtű iskolákat állíttson fel. Ezek a területek, melyek a magyar nemzet élő nagy testével állandó kontaktusban vannak, milimáram magyarokká lesznek. A nyelvhatárokat így mindinkább hátrább és hátrább tolnak. Erősítse meg azokat a magyar szigeteket, melyek tömör idegen ajku lakossága közös élőkötlet, erősítse a Maros és Szamos, a Körös, Aranyos és Olt mentén élő még megmaradt magyarokat, hogy azok kulturális és közgazdaságban erősek legyenek, képesek képezzenek a magyar faj két nagy tömege között. Különös gond fordítandó ezekre az erdélyi részekre, hol 57% román lakossággal szemben csak 29% magyar áll. De ahol bővess, öntudatos és következetes politikával a nagyszámú magyar sziget nemcsak megmenthető, de duzzasztható.

A magyar sziget-terjesztésére legalkalmasabbak a városok, részint intelligensabb polgárságuk, részint

Arverési hirdetményi kivonat.

A znióváraljai kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Schwarz Mihály végrehajtónak Grosch szül. Schwarz Erzsébet végrehajtást szenvedő elleni 239 kor. 90 fill. tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében a znióváraljai kir. járásbírósg területen lévő, Felsőuterek községben fekvő:

1. az u. o. 86. sz. tjkvben I. 8.—14. sorsz. a. birtoknak a B. 9. a. Grosch sz. Schwarz Erzsébet nevére írt ⁹/₂₄-ed, valamint az 1881. LX. t.-cz. 156. §-a értelmében Predáts, Kuttner Tekla, Kuttner András, kisk. Grosch Ferencz, kk. Grosch Tóbiás és Schwarz sz. Páles Mária nevére írt ¹⁹/₂₄-ed részére, vagyis az egész birtokra 286 korona;

2. az u. o. 176. sz. tjkvben I. 1. sor 128. hrsz. udvar a B. 22. a. Grosch sz. Schwarz Erzsébet nevére írt ⁹/₂₄-ed, valamint az 1881. LX. t.-cz. 156. §-a értelmében Privitzer Pál, Privitzer József, kk. Privitzer Vince, kk. Privitzer Regina, Privitzer András, Kuttner Tekla, kk. Grosch Ferencz, kk. Grosch Tóbiás és Schwarz sz. Páles Mária nevére írt ³⁷/₉₆-od részre, vagyis az egész udvarra 6 korona;

3. az u. o. 177. sz. tjkvben I. 1. sor 129. hrsz. ház 54. sz. a. B. 11. a. Grosch sz. Schwarz Erzsébet nevére írt ⁹/₂₄-ad, valamint az 1881. LX. t.-cz. 156. §-a értelmében Kuttner András, Predáts sz. Kuttner Tekla, kk. Grosch Ferencz, kk. Grosch Tóbiás és Schwarz sz. Páles Mária nevére írt ³⁹/₂₄-ad részére, vagyis az egész házra 320 korona;

4. az u. o. 193. sz. tjkvben I. 1.—24., 27., 29.—36. sorsz. a. közös urbéri legelőből a B. 674. t. a. Grosch sz. Schwarz Erzsébet nevére írt ⁹/₁₁₂-ad részére 12 korona 50 fillérből;

5. az u. o. 194. sz. tjkvben I. 1.—2. sorsz. a. közös urbéri erdőből B. 608. t. a. Grosch sz. Schwarz Erzsébet nevére írt ¹/₂₄-ad részére 10 koronában ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelő és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi június hó 25. napján d. e. 10 órakor** Felsőuterek községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladni fognak.

Arverési szándékok tartoznak az ingatlan becs. árának 10%-át képezőben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 24. §-ában jelzett árfovallyal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.

Znióváralján, 1904. április hó 24-én.

Janovják, kir. albíró.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy mindennemű

ábla- és tükörüvegraktáramat

kibővíttem, miáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy új épületek, mint egyes ablakok beüvegezését, jutányos és legpontosabb kiszolgálás biztosítása mellett, elvállalok.

Wix Miksa

liszt-, fűszer-, csemege-, üveg- és porcellán-kereskedő

Turócszentmárton.

Kérjen mindenki
saját érdekében

**Valódi Kathreiner-féle
Kneipp-maláta kávét**

csak oly csomagokban, a melyek a Kneipp páter védjegyet és a Kathreiner nevet viselik, és kerülje gondosan a silány utánzatok elfogadását.

PERLZWEIG J. órás
és ékszerész Rutka.
Nagy raktár arany-
és ezüsttárgyakban,
fali-és zseborákban.

**A hölgyvilág
részére!**

Minden t. hölgy saját maga minden divatszert, faradság nélkül készíthet ruháját az igazítható női derékszabászi készülek segítségével anélkül, hogy szabászi rajzot megtanult volna. Emé készülek minden testalkat részére

szabályozható.
Akadémiailag vizsgázott. Számos elismerő iratok.
Egy készülek ára 3 korona.
Utánvét mellett! Utánvét mellett!
Minden kulturállamban törv. védve és szabaddalmozva
Főképviseelő egész Európára:
Guschelbauer Antal, Sopron
E. Drechsler, Bécs, VI/2 Lintengasse 18.
Képviselek minden helységben kerestetnek.

Premier

30 év óta elsőrangú gyártmány.
Évi elyrtás 49.000 kerekpár.

A legyek ingyen és barmenő
Premierművek
EGER (Csehország.)

146—147. sz. 1904. Arverési hirdetmény.

Alulirt bíróság végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a znióváraljai kir. járásbírósg 1904. évi V. 55. és V. 61. számú végzése következtében Dr. Vanovics János ügyvéd által képviselt Tátra felsőfolyásnyországi bank javára ifj. Marcsko János háji lakos ellen 131 és 286 kor. s jár. erejéig fogantostított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 678 kor. 40 fillére becsült 1—19. folyótétel alatt szőna, ösz, tavasi szalma, esőplőjáró, szeszkavágó, szekerek, deszkák, lovak, borjú, sertés, trágya, egyéb gazdasági és házi felszerelésből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

A mely árverésnek a znióváraljai kir. bíróságnak V. 559061. sz. végzése folytán 131 és 286 kor. tőkekövetelés, ezeknek járó 6% kamatai és 105 kor. 8 fill. és egyéb bírósg már megállapított költségei erejéig a helyszínen Hájon leendő eszközölésre 1904. évi június hó 17 ik napjának délutáni 2 órája határidőn kintzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjelöléssel látványt meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbb ígérőnek becsőron alól is fognak adtni.

Kelt Znióváralján, 1904. évi június hó 1-én.
Szbner, járásbírósg végrehajtó.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háizer, a mely már több mint 33 év óta megválasztott leghíresebb alkalmaztnak ismerteti, csúszl és eglyesítendő.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárlókor dobozokban „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czímgygyezssel fogadjunk el — 80 L, 1 k. 40 L és 2 k. árban a legelőbb gyógyszerárban kapható.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben.

Richter F. Ad. és társa,
cseveg. és kic. szőny. szállítók.
Budapesti.

Vidéken kapható Gazdik János gyógyszerárban Kőrmöczbanján, Tópercz S. „Meyvite” gyógyszerárban Turóc-Szl.-Martonban és Schönhaich Viktor gyógyszerárban Znióváralján.

SYEHLA JÁNOS
kárpitos és diszitőmester Turócszentmárton

ajánlja a n. é. közönség figyelmébe
**ujjonnan berendezett
butorraktárát és
temetkezési vállalatát.**

Pontos kiszolgálás! Olcsó árak!

Nagy raktár: ércz- és fakoporsókban, szemfedelekben, koszorukban, szalagokban, valamint a temetkezéshez szükséges összes cikkekben.

Fontos felhívás a magyar mezőgazdákhoz!

Miután az őszi trágyázáshoz Thomassalakat már most vesznek, ugy idejekorán becses tudomásukra hozom, hogy

az idén sokkal olcsóbbak az árak

és kérem, hogy addig ne vásároljanak, mig hozám kérdést nem intéztek. A Magyarországon 25 év óta bevezetett és legmagasabb díjjakkal kiténtetett „Löhere” jegyű

csehországi Thomassalak

a legjobb, leghatásosabb és a legolcsóbb foszforosavas műtrágya. A ezirtatlan oldható foszforosavtartalomert szavatosságát vállalunk, netam hiányt megtérítünk. Továbbá jogában áll a vevőnek a próba-vegyelemzést a mi költségünkön Magyar-Óvárott fogantostítani.

Arajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

László Marcell a csehországi Thomasművek eladási Irodájának magyarországi vezérképviseleje.

Budapest, VI., Teréz-körtút 22.

Óvakodjunk külföldi Thomassalak-utánzatoktól.